

Moestuïn ‘4 Kids’

Inleiding

In het Groentje ‘Kindertuinen’ (bestelnummer: 2005/7) is het nodige geschreven over kinderen en kindertuinen. Praktisch over het verschil in tuinieren van jonge en oudere kinderen, welke maat tuin bij een bepaalde leeftijd past, over gereedschap, helpen of zelfdoen en de eisen waaraan een plant moet voldoen wil deze geschikt zijn voor de kindertuin. Deze informatie herhalen we hier niet, ditmaal draait het om een klein hoekje voor kinderen, welke experimenten een kind op z’n eigen tuin kan doen en hoe je leuke gewassen kweekt op een klein oppervlak.

Een metertje moestuin

Voor jonge kinderen geeft een vierkante meter moestuin al veel mogelijkheden. Er kunnen aardig wat verschillende gewassen op groeien, en het is lekker klein en overzichtelijk. Verschillende gewassen hebben bovendien het voordeel dat als het één mislukt, het door iets anders gecompenseerd wordt. Bij de internettuinwinkel De Wiltfang (www.dewiltfang.nl) worden prijzige houten rekjes van 1,2 x 1,2 m aangeboden, compleet met zaden voor een kruiden- of groentetuintje. Naar mijn idee volslagen overbodig, want een paar latten zijn zo tegen elkaar aan getimmerd en anders voldoen 4 stokjes op de hoeken met touw ertussen ook.

Besteed het geld liever aan een paar fijne gereedschapjes op kinderformaat (overigens ook te koop bij De Wiltfang).

Leuke gewassen zijn: een tomaat, Parijse ronde worteltjes, plantuitjes, radijsjes, sla (een paar plantjes), rode bieten en tuinkers. Eventueel kan er ook een laagblijvende bloeiende plant bij, een laag afrikaantje of viooltje bijvoorbeeld.

Overzichtelijke teelt

Sommige kinderen zijn te chaotisch of ongeconcentreerd voor meerdere gewassen en ploegen telkens alles om. Dan kun je ook met plantjes werken in plaats van zelf zaaien. In het voorjaar is volop sla, andijvie, kool et cetera te koop. Ook kun je kiezen voor een of meer vakken waar één gewas in gekweekt wordt.

Bijvoorbeeld een vak met alleen zonnebloemen. Nadeel is wel dat als het mislukt, er geen compensatie is van andere gewassen. Toch zijn er planten die zich goed voor deze aanpak lenen.

Courgette

Een courgetteplant groeit uit tot fikse afmetingen en is sterk zolang zon en vochthuishouding in orde zijn. Voor een kind valt er heel wat te zien: de grote bladeren, de mannelijke en vrouwelijke bloemen (te herkennen aan het vruchtbeginsel) en natuurlijk de overdadige hoeveelheid vruchten. Hoewel de kleine vruchten, zelfs nog met de bloem eraan, het lekkerst zijn is het geweldig voor een kind om te zien hoe een courgette tot de afmetingen van een honkbalknuppel doorgroeit als je hem z’n gang laat gaan.

Aardbeien

Een klein veldje aardbeien is heel geschikt om allerlei tuiniertrucjes onder de knie te krijgen. Eventueel kunnen de aardbeien zelfs in een bloempot gekweekt worden.

Allereerst is het leuk om de uitlopers op te kweken tot nieuwe plantjes. Vanaf het moment dat de aardbeien gaan bloeien kan het proces van bloem tot vrucht gevolgd worden. De ‘doordragende’ rassen hebben de voorkeur omdat er gedurende het hele seizoen van geoogst kan worden.

Om vogelvraat te voorkomen kan een kind prima zelf een minivogelverschrikker knutselen of een paar afgedankte cd’s ophangen. In een net blijven makkelijk vogels haken die dan vaak akelig aan hun eind komen.

Aardappel

Als je op een vierkante meter 2 aardappels plant, met een bergje grond op elke aardappel zodat je weet waar ze zitten, dan heb je een heel seizoen plezier zonder dat het veel zorg kost. Eerst komt het blad boven de grond, dan komen er bloemen aan en tegen de tijd dat het loof verdort komt de grote tovertruc: van die ene aardappel zijn het er wel 20 geworden! Laat het nietsvermoedende kind met z'n handen de aardappels opgraven, dan is het effect veel spectaculairder dan dat je ze oproeit met een riek. Kies een ras dat goed bestand is tegen aardappelziekte, dat scheelt narigheid.

Bloementuintjes

Sommige kinderen hebben meer met bloemen dan met groente. Op een vierkante meter kunnen prima een paar verschillende sterke bloemen worden gezaaid. Bloemen plukken en vazen vullen of bloemen drogen zijn heerlijke bezigheden.

Deel het vierkant in 4 stukken en maak in elk deel 3 of 4 geultjes, afhankelijk van de grootte van de te zaaien plant. Zet aan begin en eind van elk geultje een stokje, dat vergemakkelijkt de oriëntatie waar gezaaid is. Zaai de hoogste bloemen achter, de laagste voor. Kies een goede, zonnige plek want alle zomerbloemen willen graag zon.

Ideale kinderbloemen

Afrikaantjes. De zaadjes alleen al, lijkend op afgebrande lucifers, zijn de moeite waard. Ze zijn groot genoeg om met de hand gezaaid te worden. Bij fijner zaad kan het beter met zand gemengd worden om makkelijker te verdelen.

Kies voor laagblijvende 'enkele' soorten, hier komen ook vlinders en bijen op af.

Goudsbloemen hebben altijd succes. Makkelijk te kweken en een rijke bloei. Kies hier ook voor een enkele soort, te herkennen aan de meeldraden die dan op de foto op de verpakking zichtbaar zijn. Die bloemen zijn namelijk ook interessant voor insecten. De oranje bloemblaadjes zijn eetbaar en staan heel decoratief in de sla.

Lage **zinnia's** worden in mengsels met allerlei kleuren verpakt, dit is voor kinderen aantrekkelijker dan een mengsel als 'Persian carpet' met bruinoranje tinten. Zinnia's zijn prima snijbloemen en hoe meer je plukt, hoe meer bloei. Zorg voor een klein schaarje bij het bloemenplukken, anders wordt de plant gauw per ongeluk uit de grond getrokken.

Leeuwenbekken hebben grootse speelkwaliteiten. Het opkweken neemt even tijd maar als de bloemen eenmaal bloeien kan de leeuw 'brullen'. Hoe? Knijp voorzichtig de leeuw in z'n wangen en de leeuw opent z'n bek. Dit hoeft je een kind maar een keer te laten zien en jaren later weet hij het nog! 'Tom Thumb' is een goede, lage variëteit.

Juffertje-in-'t-groen is een mooie droog- en snijbloem. De bloemen staan mooi tussen het fijn vertakte groen maar vallen snel uit. Wat dan te voorschijn komt is het vruchtbeginsel dat uitgroeit tot een bolletje. Om die vruchtjes draait het bij het drogen. Trek de planten met wortel en al uit en hang ze in bosjes op z'n kop te drogen. Eenmaal gedroogd gaan ze lang mee. Blijven ze staan dan splijt het vruchtje open en rollen er de grote, zwarte zaden uit. Drogen en bewaren tot volgend jaar.

Oost-Indische kers is een snelle groeier op voedzame en niet te droge grond. De bloemen, in tinten geel, oranje en rood, zijn prachtig. De klimmende soorten zijn heel geschikt om een prieeltje van gaas te overgroeien. Ook dit is een prima snijbloem. De bloemen kunnen gegeten worden, maar van de peperige smaak zal lang niet ieder kind gecharmeerd zijn.

Maïsdoolhof

Soms blijft er wel eens een 'overhoek' over, te laat met zaaien, plannen niet klaar, een tuin niet verhuurd. Dat geeft geweldige tijdelijke mogelijkheden voor een speelplek.

Bewerk in het voorjaar de grond en zaai dichte rijen snijmaïs. Als de jonge planten goed opgekomen zijn, haal je er telkens een paar tussenuit in het patroon van een doolhof.

Reken op tenminste 25 cm breedte voor kinderen en 75 cm als er ook volwassenen komen. Houd in het begin de maïs schoon van onkruid en kindervrij. Pas in de nazomer, als de maïs hoog en ondoordringbaar is, worden er paadjes gestampt en wordt de maïsdoolhof voor geopend verklaard. De rest volgt vanzelf.

Zonnebloemenprieel

Als er wat minder ruimte beschikbaar is kan een overhoek gebruikt worden om hoge zonnebloemen in te zaaien, voorwaarde is wel dat de plek goed zonnig ligt. Zaai een dubbele rij grote zonnebloemen in een P-vorm waarbij het lusje van de p niet helmaal dicht is. In de loop van de zomer ontstaat er een prachtige open plek in de P. Een paar stoeltjes, bekertjes limonade en de kleintjes komen niet meer tevoorschijn. Zie voor teeltinformatie over zonnebloemen Groentje 2006/14.

Nieuw leven voor de zandbak

Als een kind de leeftijd voor de zandbak te boven raakt, wordt deze vaak opgeruimd. Dat hoeft niet, vaak kun je er door alleen maar het zand te vervangen door grond een leuk eigen tuintje maken. Het is meteen een goed, niet te groot formaat. Zorg voor goede, humus- en voedselrijke grond. Met een zonnebloem, tomatenplant, wat sla, worteltjes en een uitje kom je al een heel eind.

Als een plastic zandbak wordt gebruikt moet je er rekening mee houden dat de grond snel uitdroogt. Voor diep wortelende gewassen is geen plek. Wel kunnen er heel goed wat eenvoudige eenjarige bloemen gezaaid of gepland worden. Goudsbloemen, viooltjes, afrikaantjes of Oost-Indische kers zijn altijd raak.

Een bijkomend voordeel is dat deze nieuwe bestemming van de zandbak, het voor het kind makkelijker maakt om de zandbak op te doeken.

Ruimte voor experimenten

Een kind in de 'meten is weten'-leeftijd, zo tussen 8 en 12, wil graag weten waarom je iets op een bepaalde manier doet en niet anders. Je kunt natuurlijk geduldig antwoord geven, maar het is veel leuker om samen een experiment te bedenken en uit te voeren. Wie eenmaal een rijtje te dik en normaal gezaaide radijsjes naast elkaar zag, weet vanaf dat moment dat planten ruimte nodig hebben om te groeien. Zo zijn er talloze experimentjes: wat gebeurt er als ik m'n uitjes ondersteboven plant? Worden worteltjes echt krom als ik de grond niet goed losmaak? Wat gebeurt er als ik het onkruid niet weghaal? Ook in huis, als voorbereiding op het tuinieren, kunnen leuke experimenten gedaan worden. Hoe een aardappel groeit is prachtig te zien door er één in een hyacintenglas met water te zetten. Op de vensterbank zie je de wortels en stengels verschijnen. Dat planten licht nodig hebben is goed te zien bij tuinkers. Zaai twee bakjes tuinkers, een in het licht, een ernaast met een stukje donker karton erop. Wat gebeurt er?

Het belangrijkste is dat een kind ruimte krijgt om z'n eigen ideeën te volgen, maar dat er ook (een klein beetje) geholpen wordt om het experiment uit te voeren.

Als een kind zelf een tuintje heeft, wil het dat graag zelf inrichten. Een bergje bij elkaar geraapte kiezels is een rotstuin, een ingegraven schaalje een vijver. Lekker laten. Zelf ben ik een poosje verwoed eikels en kastanjes aan het zaaien geweest. Helaas moest ik ze, juist toen ze lekker gingen groeien, uitspitten en in het belendende bos uitplanten. Toch zijn het de leukste gewassen die ik in m'n eigen tuintje heb gehad.

Tekst: Machteld Klees, Bureau Zonneklaar